

Infralautakunnan lausunto Raision suunnitelma ikääntyneen väestön tukemiseksi 2024-2025 luonnoksesta

Hyvinvointijaosto 03.09.2024 § 28

Valmistelija: hyvinvointikoordinaattori Heidi Suominen,
etunimi.sukunimi(at)raisio.fi

Lakisääteisyys

Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluissa (28.12.2012/180) määrää kunnan velvollisuuksista muun muassa alla olevasti. Kunnan ja hyvinvointialueen yleiset velvollisuudet 4 § (8.7.2022/604) ja 5 § (28.10.2022/876): ” Suunnitelma ikääntyneen väestön tukemiseksi kunnan on laadittava suunnitelma toimenpiteistään ikääntyneen väestön hyvinvoinnin, terveyden, toimintakyvyn ja itsenäisen suoriutumisen tukemiseksi osana sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain (612/2021) 6 §:n 3 momentissa tarkoitettua hyvinvointikertomusta ja -suunnitelmaa.” Lakia on päivitetty vuoden 2022 aikana hyvinvointialueuudistuksen vuoksi.

Raision suunnitelma ikääntyvän väestön tukemiseksi 2024-2025

Raision kaupungin strategia ohjaa kaupunkilaisten hyvinvointityötä. Strategia on ollut yhtenä lähtökohtana Raision kaupungin hyvinvointisuunnitelma 2024- 2025 valmistelussa. Suunnitelma ikääntyvän väestön tukemiseksi valmistellaan osana Raision kaupungin hyvinvointisuunnitelman 2024-2025 kokonaisuutta poikkeuksellisesti jäljellä olevan valtuustokauden ajaksi, koska aikaisempaa suunnitelmaa ei ollut voimassa. Hyvinvointisuunnitelma kokonaisuuteen kuuluu myös lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma. Hyvinvointisuunnitelma hyväksyttiin valtuustossa 18.3.2024 § 14.

Suunnitelmaan linkittyvät strategian ja hyvinvointisuunnitelman lisäksi Varsinais-Suomen hyvinvointialueen eli Varhan alueellinen hyvinvointisuunnitelma 2023-2025 ja Suunnitelma Ikääntyvän väestön tukemiseksi 2023-2025. Varhan alueelliset suunnitelmat on hyväksytty aluevaltuustossa 20.12.2023 § 158. Näiden lisäksi Raisio on sitoutunut mukaan Voimaa Vanhuuteen –kehittämishjelmaan vuosiksi 2023-2025. Suunnitelmaa tukevat myös valtioneuvoston toimenpide- ja kehittämisohjelma, joka on nimeltään Kansallinen ikäohjelma vuoteen 2030: Tavoitteena ikäkyvykäs Suomi, sekä Valtioneuvoston Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistäminen 2030 periaatepäätös sekä sen toimeenpanosuunnitelma.

Painopisteet

Raision kaupungin hyvinvointisuunnitelma 2024-2025 kaupunkitasoiset tavoitteet ja toimenpiteet on kohdennettu kaikille ikäryhmille huomioiden erityisesti työikäiset, ikääntyvät ja eri tavoin toimintakykyiset asukkaat. Raision suunnitelma ikääntyvän väestön tukemiseksi syventää kaupungin hyvinvointisuunnitelman kaikenikäisiin raisiolaisiin kohdistuvia tavoite- ja toimenpidetasoja ikääntyvän väestön näkökulmasta vuosille 2024-2025, ja toimien näin lisäosana Raision kaupungin hyvinvointisuunnitelma 2024-2025 kokonaisuudessa.

Raision suunnitelma ikääntyvän väestön tukemiseksi 2024-2025 tavoitteet ja toimenpiteet on ryhmitelty samojen painopistealueiden alle kuin Raision kaupungin 2024-2025 hyvinvointisuunnitelmassa.

Suunnitelman painopisteet ovat

1. Ikääntyvän väestön osallisuuden ja yhteisöllisyyden mahdollistaminen
2. Ikääntyvälle väestölle saavutettavan ja turvallisen elinympäristön mahdollistaminen
3. Ikääntyvän väestön fyysisen hyvinvoinnin ja terveiden elintapojen edistäminen
4. Ikääntyvän väestön mielen hyvinvoinnin edistäminen

Jokaiselle painopisteelle on asetettu tavoitteita, toimenpiteet, vastuutahot ja mittarit.

Osallistaminen valmisteluun

Suunnitelmaan on osallistettu laaja-alaisesti eri toimijoita, jotka ovat yhdessä tunnistaneet hyvinvointiin liittyviä ilmiöitä ikääntyvän väestön näkökulmasta. Tärkeänä onkin pidetty paikallisen kokemustiedon keräämistä ja sidosryhmien osallistamista. Vuoden 2023 aikana järjestettiin osallistavia tilaisuuksia osana Raision kaupungin hyvinvointisuunnitelman valmistelua, joissa mukana on ollut kaupungin asiantuntijoita ja johtoryhmä, päättäjiä, vaikuttamistoimielimet, järjestöt ja seurakunta.

Vuoden 2024 aikana on lisäksi järjestetty osallistavia työpajoja kuten kaupungin eri toimialojen asiantuntijoille, vanhus- ja vammaisneuvostolle 20.5.2024 ja 26.8.2024 sekä hyvinvointijaostolle 22.5.2025. Osallistamista on tehty myös osana Hyvinvointia Yhdessä –foorumia 11.6.2024, jossa toteutettiin aktiiviseinä osana foorumia. Foorumiin osallistujat olivat järjestöistä, seurakunnasta, yksityiseltä sektorilta, vaikuttamistoimielimistä sekä päättäjiä.

Suunnitelmaa on työstetty hyvinvointikoordinaattorin johdolla. Suunnitelma on käsitelty kaupungin hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen johtoryhmässä 27.8.2024. Suunnitelma käsitellään hyvinvointijaostossa ja lausunnot pyydetään vanhus- ja vammaisneuvostolta sekä kaikilta lautakunnilta. Suunnitelman hyväksyy kaupunginvaltuusto.

Kaupungin näkökulmasta tekemällä vahvaa verkostollista yhteistyötä eri toimijoiden kanssa mm. järjestöiden, Varhan, seurakunnan ja yksityisen sektorin, sekä panostamalla yhdenvertaisesti ja ennaltaehkäisevästi asukkaiden hyvinvointiin, myös ikääntyvät pääsevät mukaan yhteisön elämään. Tunne osallisuudesta vahvistaa kokonaisvaltaista hyvinvointia sekä ehkäisee yksinäisyyttä ja mielenterveyden haasteita.

Tiedolla johtaminen

Kansallista ja paikallista tietoa ikääntyvistä on saatavilla vähemmän kuin muun muassa lasten ja nuorten osalta. Tämän vuoksi yhteistä paikallista ja alueellista tiedonkeruuta ja tiedolla johtamista tulee vahvistaa ja kehittää myös Varsinais-Suomen hyvinvointialueen eli Varhan kanssa. Esimerkiksi Ikääntyneiden liikunnan seuraaminen nojaa vahvasti kaupungin omaan tiedonkeruuseen.

Tietoa ikääntyvän väestön nykytilasta on koottu myös sähköisen hyvinvointikertomuksen indikaattoritiedon kautta, jossa esimerkiksi Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitajaksot 65-vuotta täyttäneillä / 10 000 vastaavan ikäisestä -indikaattori on kuntien HYTE-kertoimen laskennassa käytettävä indikaattori.

Varsinais-Suomen hyvinvointialueen eli Varhan Voimaa Vanhuuteen – ohjelman kautta on koottu myös tietoa ikääntyvien elintavoista, toimintakyvystä yms., ja tätä tilannetietoa on hyödynnetty suunnitelman valmistelussa. Vaikka tilastot ovat alueellisia, niin kertovat ikääntyvien toimintakyvystä ja –rajoitteista myös Raision osalta.

Arviointi ja raportointi

Raision suunnitelma ikääntyvän väestön tukemiseksi 2024-2025 on osa Raision hyvinvointisuunnitelma 2024-2025 kokonaisuutta. Arviointia toimenpiteiden toteutumisesta tehdään aktiivisesti ja poikkisektoraaalisesti yhdessä kaikkien toimialojen kanssa talousarvioprosessin yhteydessä. Suunnitelman toimenpiteiden toteutumisesta raportoidaan vuosittain valtuustolle osana hyvinvointisuunnitelma kokonaisuutta sekä valtuustokauden lopussa osana laajaa hyvinvointikertomusta.

Suunnitelmaa valtuustokauden loppuajaksi luo hyvän pohjan, ja sitä tullaan hyödyntämään seuraavan koko valtuustokauden laajan hyvinvointikertomuksen ja hyvinvointisuunnitelma kokonaisuuden valmistelussa.

Hyvinvointikoordinaattori Heidi Suominen esittelee Raision suunnitelma ikääntyneen väestön tukemiseksi 2024-2025 luonnosta kokouksessa.

Esittelijä	Hyvinvointikoordinaattori Heidi Suominen
Päätösehdotus	Hyvinvointijaosto päättää hyväksyä Raision suunnitelma ikääntyneen väestön tukemiseksi 2024-2025 luonnoksen ja pyytää Raision suunnitelma ikääntyneen väestön tukemiseksi 2024-2025 luonnoksesta lausunnot infralautakunnalta, lupalautakunnalta, sivistyslautakunnalta, vapaa-aikalautakunnalta, kaupunkikehitysjaostolta, vanhusneuvostolta ja vammaisneuvostolta 25.10.2024 mennessä.
Päätös	<p>Tero Reunan saapui klo 17.51 tämän asian käsittelyn aikana.</p> <p>Ella Mylly esitti Eveliina Tyyskäsén ja Aleksí Suron kannattamana seuraavaa lisäystä painopisteeseen 2: "Toimenpide tavoitteeseen "Edistämme ikääntyvän väestön turvallisuuden tunnetta omassa arjen toimintaympäristössä":</p> <p>Toimenpide: Alueiden kaavamääräyksissä ja tontinluovutuskilpailujen ehdoissa käytetään yhteisöllisyyteen ja yhteiskäyttötiloihin liittyviä kriteeristöjä, jotka tukevat monipuolista asuntotarjontaa ikäihmisille.</p>

Kaupungin kaavoituksen suunnittelussa tulee osallistaa myös vanhusneuvostoa. Myös ylisukupolvisen asumisen mahdollisuuksia on tutkittava.

Vastuutaho: kaupunkikehityspalvelut, RaVu, vanhusneuvosto

Mittarit:

Toteutuneet kaavamääräykset/tontinluovutuskilpailut"

Puheenjohtaja totesi, että keskustelun aikana on tehty esittelijän ehdotuksesta poikkeava kannatettu ehdotus ja tiedusteli, voidaanko ehdotus hyväksyä yksimielisesti. Saatuaan myöntävän vastauksen, puheenjohtaja totesi, että Ella Myllyn ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Ella Mylly esitti Eveliina Tyyskäsén kannattamana, että painopisteen 3 viimeinen toimenpide muokataan muotoon: "Tehdään yhteistyötä kuljetusten järjestäjien kanssa saavutettavampien palvelulinjojen mahdollistamiseksi. Pyydetään ja esitellään päättäjille tarjous palvelulinjojen ilta- ja viikonloppuliikennöinnistä."

Puheenjohtaja totesi, että keskustelun aikana on tehty esittelijän ehdotuksesta poikkeava kannatettu ehdotus ja tiedusteli, voidaanko ehdotus hyväksyä yksimielisesti. Saatuaan myöntävän vastauksen, puheenjohtaja totesi, että Ella Myllyn ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti edellä mainitut muutokset huomioiden.

Infralautakunta 24.09.2024 § 85
504/12.09.00/2024

Valmistelija: tekninen johtaja Timo Oja, etunimi.sukunimi(at)raisio.fi

Hyvinvointijaosto pyytää Raision suunnitelma ikääntyneen väestön tukemiseksi 2024–2025 luonnoksesta lausuntoa infralautakunnalta, 25.10.2024 mennessä.

Suunnitelmaluonnos on laadittu annettujen lakien perusteella sekä hyödyntäen kaupungin keskeisiä suunnitelmia sekä muita asiapapereita, kuten kaupungin strategiaa.

Suunnitelman valmistelu on tehty poikkihallinnollisesti osallistaen sekä toimialoilta kommentteja pyytäen. Suunnitelman painopistealueina ovat:

1. Ikääntyvän väestön osallisuuden ja yhteisöllisyyden mahdollistaminen
2. Ikääntyvälle väestölle saavutettavan ja turvallisen elinympäristön mahdollistaminen
3. Ikääntyvän väestön fyysisen hyvinvoinnin ja terveiden elintapojen edistäminen
4. Ikääntyvän väestön mielen hyvinvoinnin edistäminen

Jokaiselle painopisteelle on asetettu tavoitteita, toimenpiteet, vastuutahot ja mittarit.

Infralautakunnan vastuulle kuuluvia toimintoja kohdistuu erityisesti painopistealueiden 1–3 sisältöihin. Lautakunnan alaisissa palveluissa edistetään terveellisen ja turvallisen elinympäristön huomioimista, joilla on vaikutusta kaikkien kaupunkilaisten olosuhteisiin.

Seuraavien tavoitekirjauksien toimenpide/vastuutahot tulisi tarkentaa/muuttaa:

Painopistealueen 1 osalta ensimmäinen tavoitekirjaus ”Mahdollistamme ylisukupolvisia ja -kulttuurillisia kohtaamispaikkoja ja niiden saavutettavuutta”, toimenpide: Kartoitetaan mahdollisia kohtaamispaikkoja esimerkiksi asuinalueiden, koulujen, varhaiskasvatuksen ja nuorisotilojen sisä- ja ulkotiloja esteettömyys huomioiden, vastuutahot Tilapalvelut yhteistyössä kaupunkikehityspalvelut, liikunta- ja nuorisopalvelut, kirjasto- ja kulttuuripalvelut, sivistyspalvelut, hyvinvointikoordinaattori.

Asuinalueiden osalta vastuutaho ei voi olla tilapalvelut, vaan esim. alueen omakotiyhdistys tms. muu asuinalueen yhteisö tai yksittäiset asukkaat; tilapalvelut vastaa ainoastaan kaupungin omistamista rakennuksista.

Ehdotuksena, että vastuutahot muutetaan muotoon:

Hyvinvointikoordinaattori yhteistyössä kaupungin eri toimialojen kanssa

Painopistealue 2:n osalta toinen tavoitekirjaus ”Edistämme ikääntyvän väestön turvallisuuden tunnetta omassa arjen toimintaympäristössä.”, toimenpide: Toteutetaan esteettömyyskartoituksia vanhus- tarvittaessa vammaisneuvostoa osallistaen, vastuutahot Tilapalvelut, liikuntapalvelut.

Tarkennuksena todetaan, että tilapalvelut vastaa ainoastaan kaupungin omistamista rakennuksista; esteettömyyskartoituksia tehdään yhteistyössä mm. vammais- ja vanhusneuvoston kanssa, kun tarve kartoituksen tekemiseen havaitaan.

Ehdotuksena, että toimenpide- ja vastuutahot -kohdat muutetaan muotoon: ”Toteutetaan tarvittaessa eri kohteista esteettömyyskartoituksia vanhus- ja vammaisneuvostoa osallistaen.”

Vastuutahot; Hyvinvointikoordinaattori, elinvoima- ja kilpailukykytoimiala

Painopistealue 2:n osalta toinen tavoitekirjaus ”Edistämme ikääntyvän väestön turvallisuuden tunnetta omassa arjen toimintaympäristössä.”, toimenpide: Kartoitetaan turvallisemman tilan periaatteet kaupunkilaisten käytössä olevissa kaupungin toimipisteissä.

Ehdotuksena, että toimenpide muutetaan muotoon:

”Raisiossa otetaan käyttöön turvallisemman tilan periaatteet kaikissa kaupungin toimipisteissä.”

Muilta osin infralautakunnalla ei ole huomautettava suunnitelmasta (luonnos) ikääntyneen väestön tukemiseksi 2024–2025.

Esittelijä

Tekninen johtaja Timo Oja

Päätösehdotus

Infralautakunta antaa edellä olevan valmistelun mukaisen lausunnon.

Päätös

Keskustelun kuluessa esittelijä teki seuraavan muutoksen valmistelutekstin viimeiseen ehdotuskohtaan:

Ehdotuksena, että toimenpide muutetaan muotoon:
"Raisiossa määritetään yhteiset turvallisemman tilan periaatteet ja ne otetaan käyttöön kaikissa kaupungin toimipisteissä"

Infralautakunta päätti yksimielisesti antaa edellä olevan valmistelun mukaisen lausunnon esittelijän tekemä muutos huomioiden.